

Paweł Strumiłło

Wstęp do komputerowej analizy obrazów (4)

Zadanie nr 13 – Studia podyplomowe: „Przetwarzanie i analiza
obrazów biomedycznych”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna
współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
w projekcie

*„Innowacyjna dydaktyka bez ograniczeń
– zintegrowany rozwój Politechniki Łódzkiej –
zarządzanie Uczelnią,
nowoczesna oferta edukacyjna
i wzmacniania zdolności do zatrudniania
osób niepełnosprawnych”*

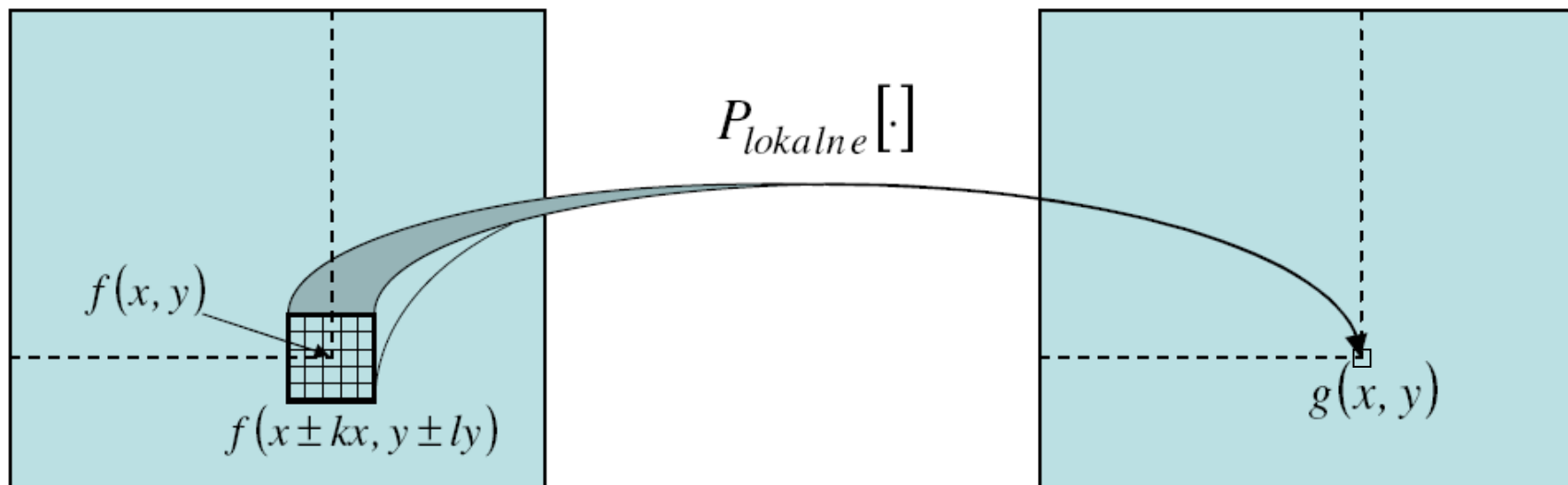

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

90-924 Łódź, ul. Żeromskiego 116,
tel. 042 631 28 83
www.kapitalludzki.p.lodz.pl

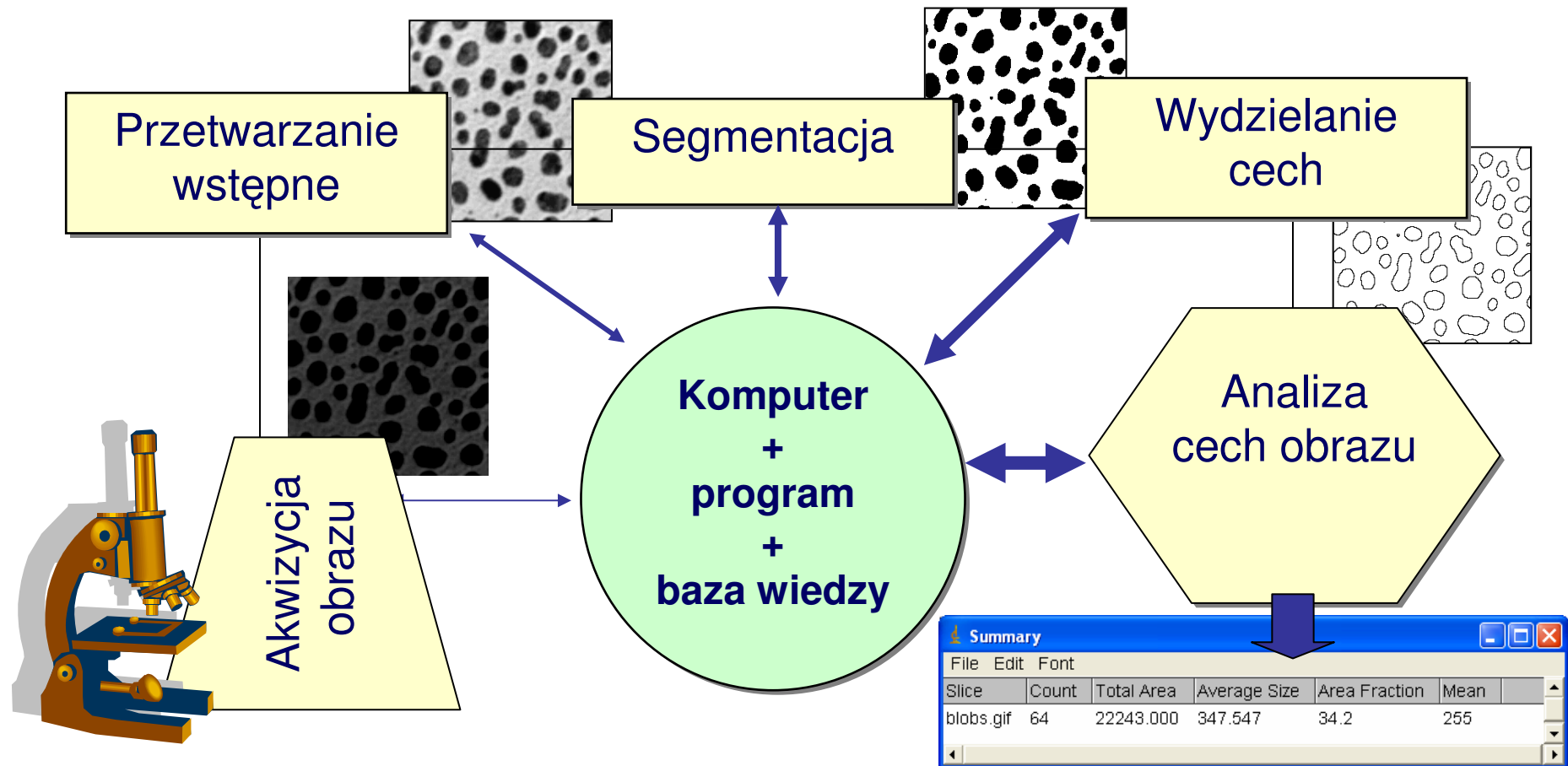

PRZEKSZTAŁCENIA LOKALNE OBRAZU

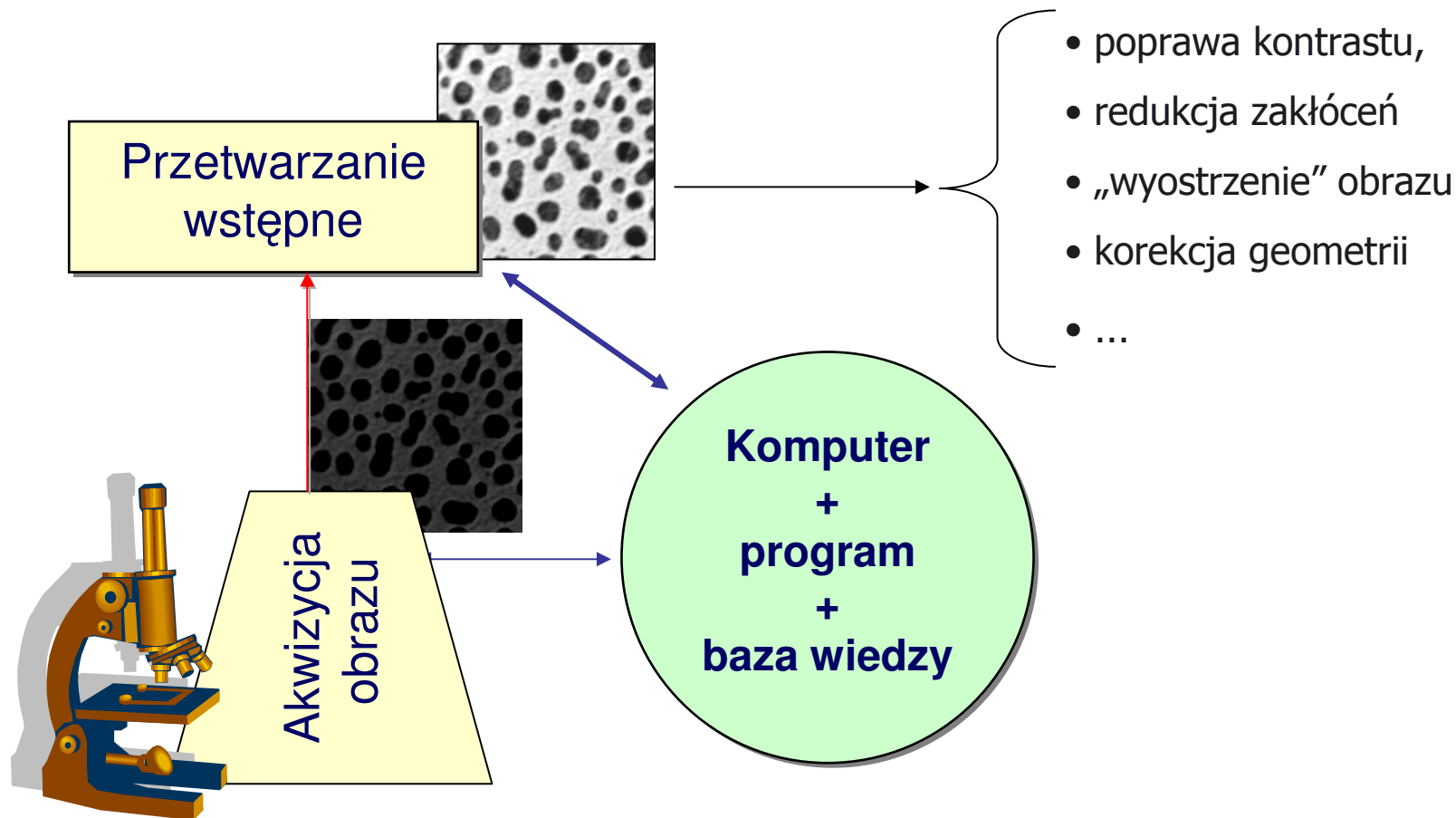

Przykład komputerowego systemu analizy obrazów

Przykład komputerowego systemu przetwarzania obrazów

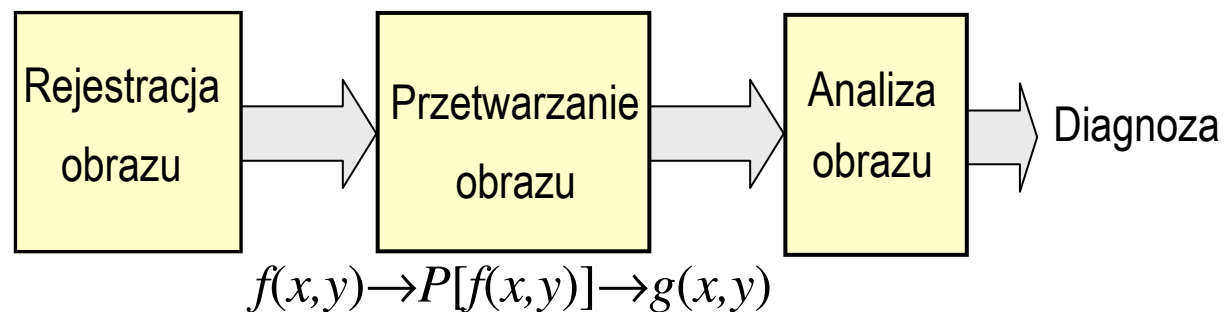

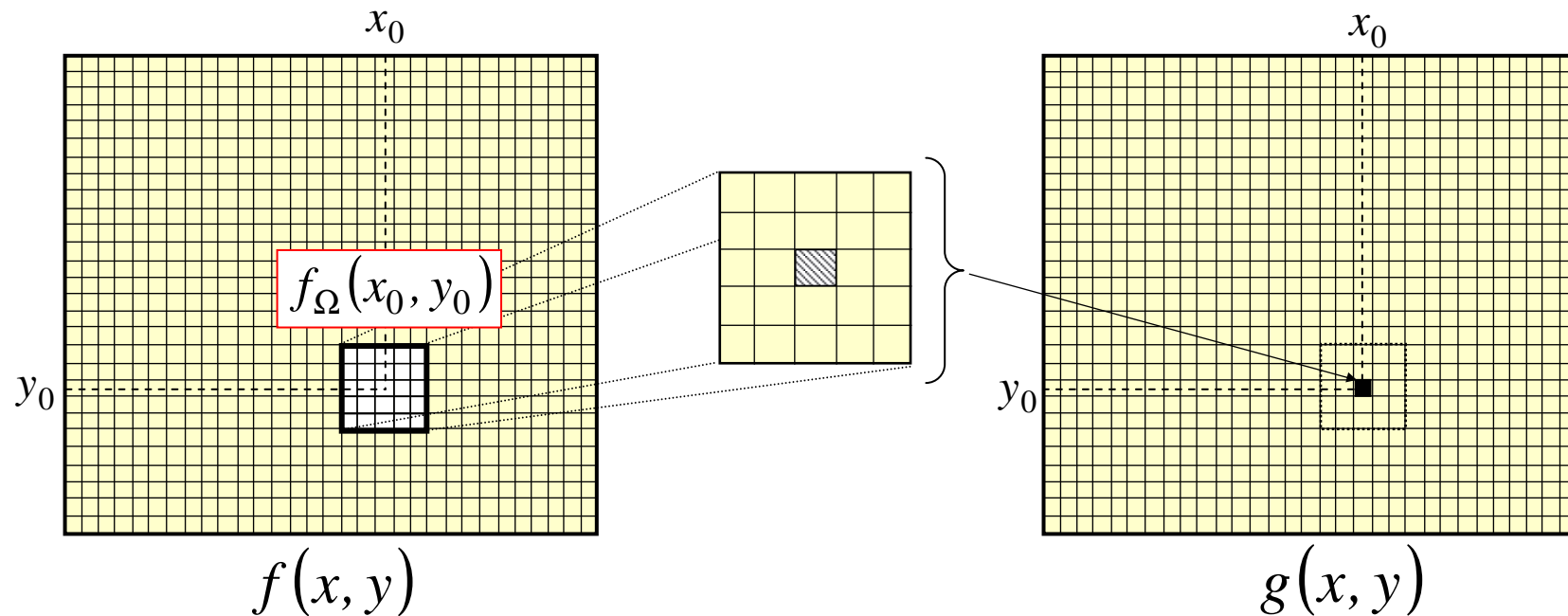
Przekształcenia lokalne obrazu

Przekształcenia lokalne obrazów należą do najważniejszych metod przetwarzania obrazów.

Są stosowane do **poprawy jakości obrazów** (ang. *image enhancement*), np. korekcji ostrości obrazów i redukcji zakłóceń. Metody te poprzedzają dalsze etapy analizy obrazów, dlatego nazywa się je metodami przetwarzania wstępnego obrazów (ang. *image preprocessing*).

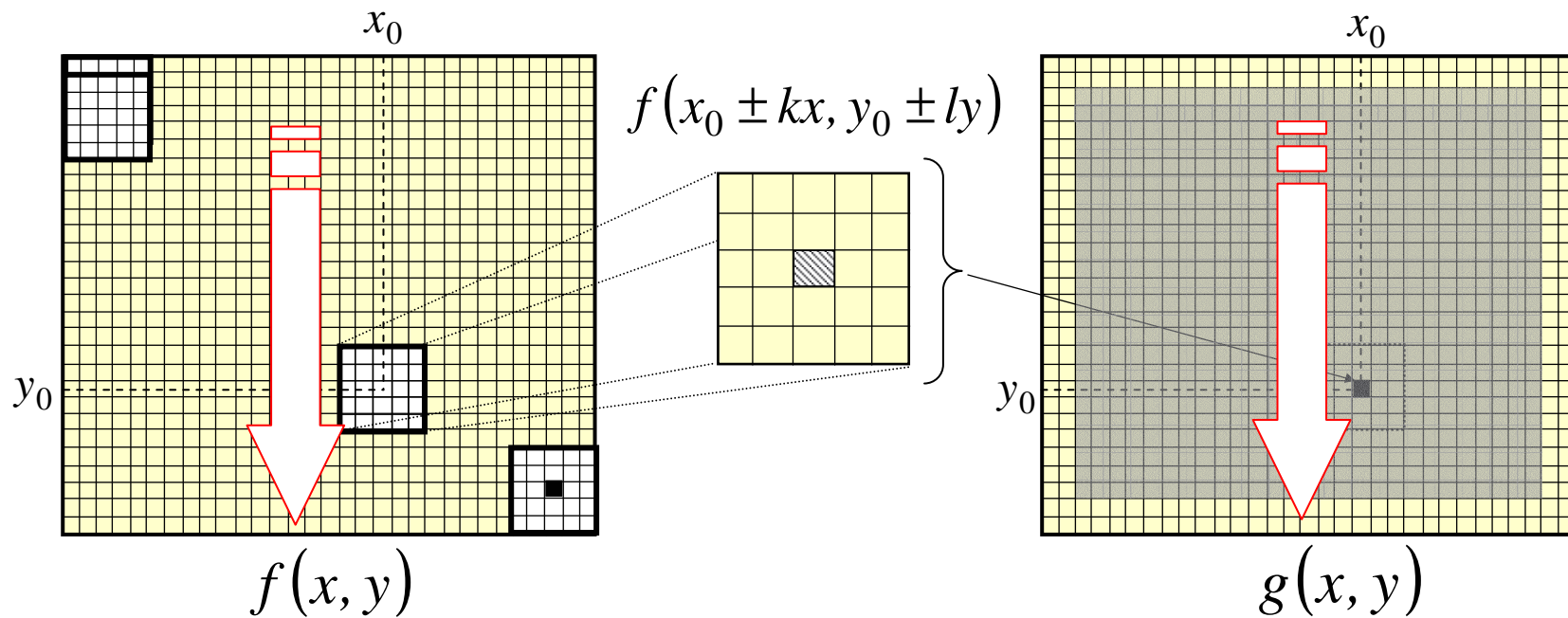

Przekształcenie lokalne obrazu – tzw. filtracja obrazu

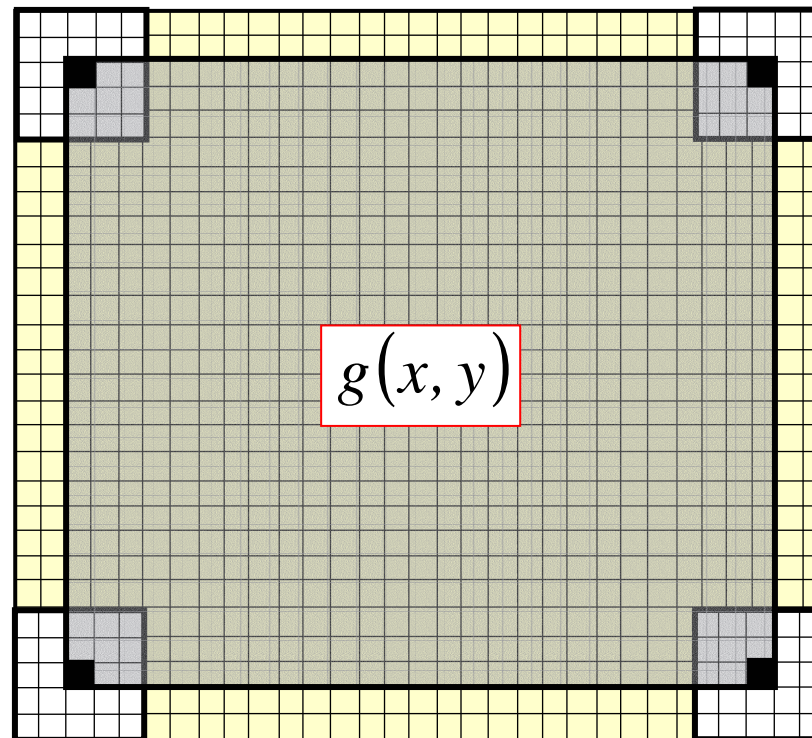
Wynik przekształcenia jest zależny od jasności punktów w lokalnym otoczeniu obrazu. Otoczenie to nazywamy **oknem filtracji**.

Przekształcenie lokalne obrazu – algorytm filtracji

Przekształcenie lokalne obrazu – co z punktami brzegowymi obrazu?

$$k=2$$

$$l=2$$

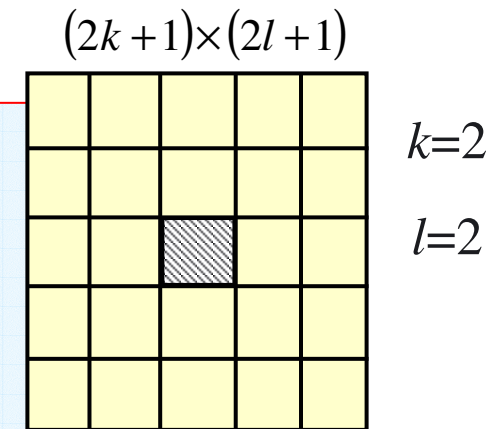
Wynikiem filtracji obrazu o rozmiarze $M \times N$ dla okna $(2k+1) \times (2l+1)$ jest obraz o rozmiarze $(M-2k) \times (N-2l)$

Algorytm filtracji przestrzennej obrazu

```
f: array[0..M-1,0..N-1] of byte; //obraz źródłowy  
g: array[0..M-1,0..N-1] of real; //obraz wynikowy  
...  
for x:=k to M-k-1 do  
  for y:=l to N-l-1 do  
    g(x,y):=P(f(x,y)); //wykonaj przekształcenie lokalne  
  end;  
end;
```


$P[.]$ może należeć do klasy przekształceń liniowych lub nieliniowych.
Wyróżniamy konsekwentnie filtrację **liniową** lub **nieliniową** obrazu.

Zastosowania filtracji przestrzennej obrazu

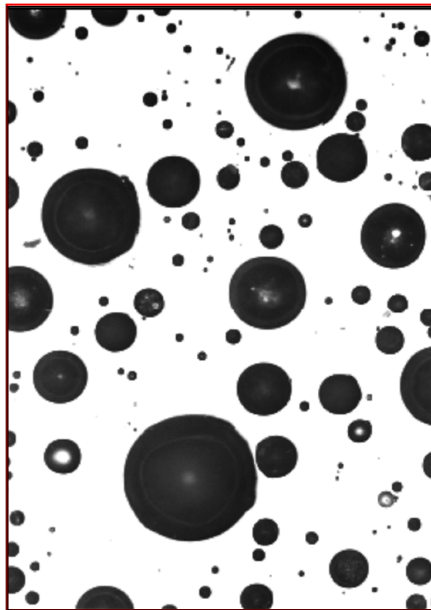
Poprawa jakości obrazów, przetworzenie do postaci bardziej przydatnej do dalszego przetwarzania lub analizy:

- redukcja zakłóceń obrazu
- „wyostrowanie” obrazu (ang. *image sharpening*)
- „wygładzanie” obrazu (ang. *image smoothing*)
- wydzielanie brzegów i krawędzi (ang. *boundary and edge detection*)
- efekty specjalne

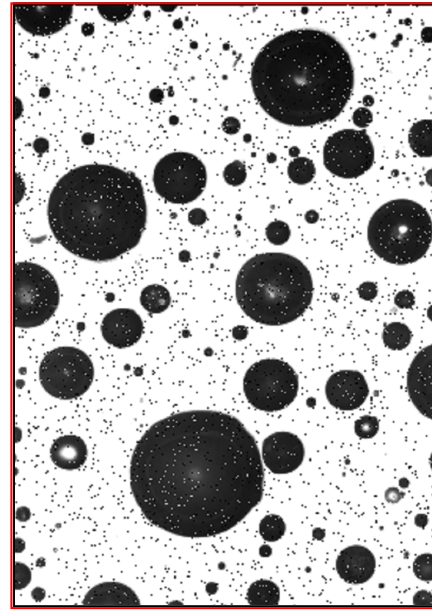

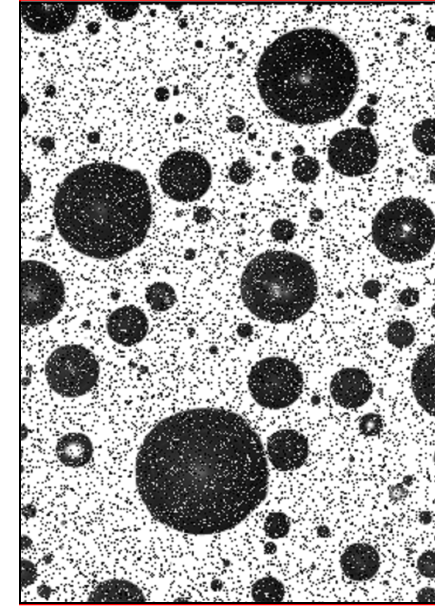
Zakłócenie typu „sól i pieprz” (ang. salt and pepper noise)

Oryginał

0.05, tj. 5%
zakłóconych
punktów

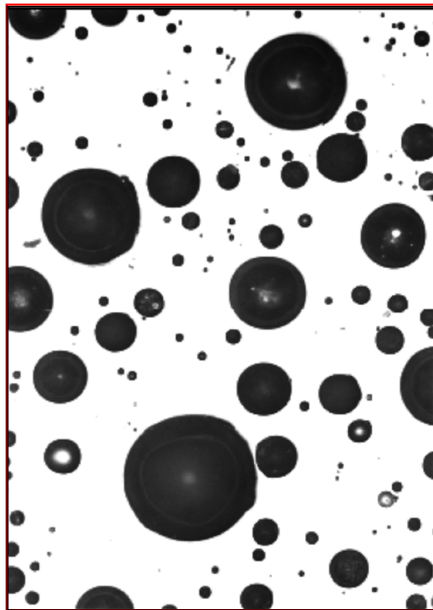
0.2, tj. 20%
zakłóconych
punktów

Wybrany losowo punkt obrazu przyjmuje minimalną lub maksymalną jasność.

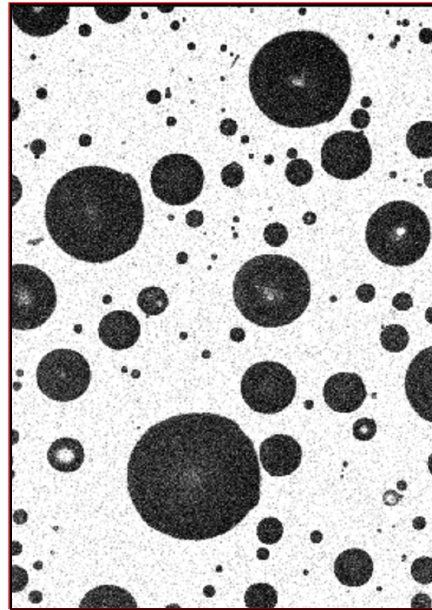

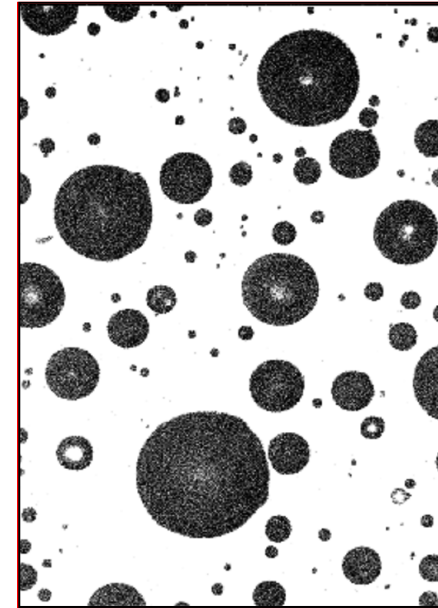
Zakłócenie addytywne Gaussa

Oryginał

$\sigma^2 = 0.05$

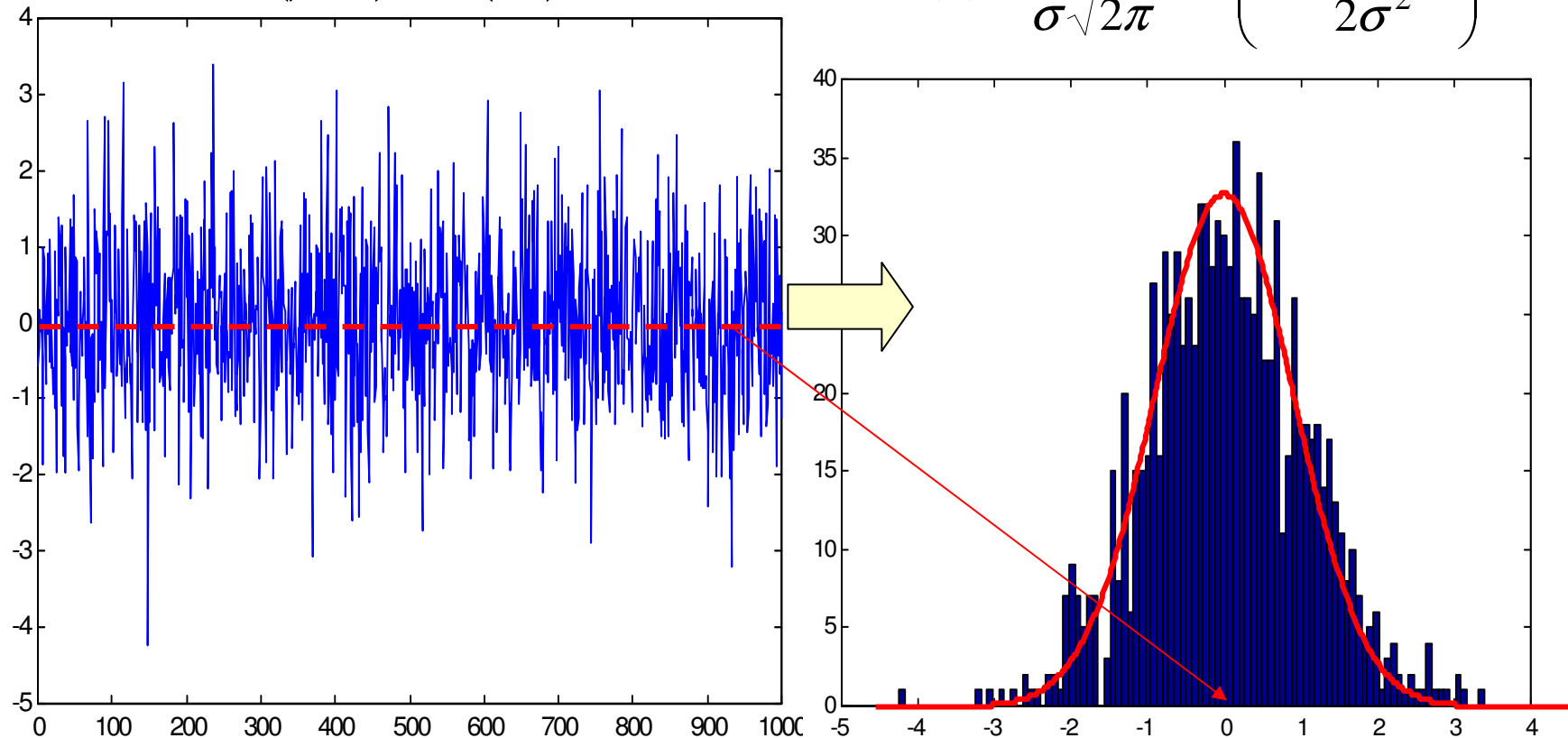
$\sigma^2 = 0.2$

Dla każdego punktu obrazu: $g(x, y) = f(x, y) + n(x, y)$

Zakłócenie Gaussa

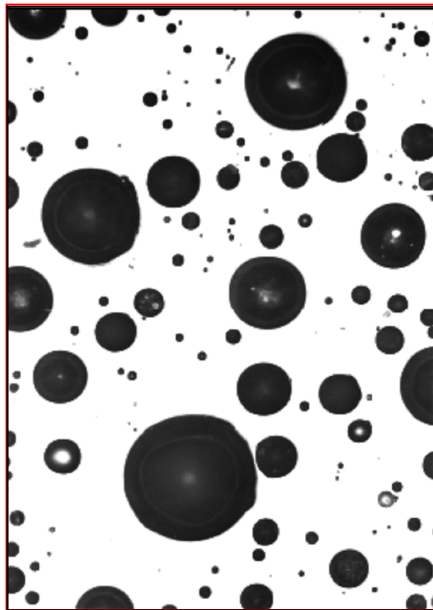
$$N(\mu, \sigma) = N(0, 1)$$

$$p(x) = \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} \exp\left(-\frac{(x-\mu)^2}{2\sigma^2}\right)$$

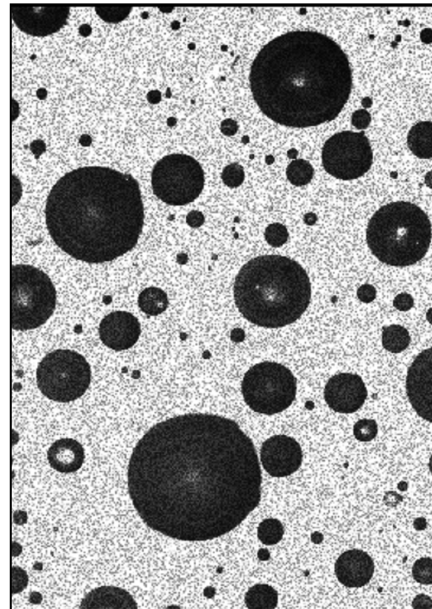

Proces losowy Gaussa i jego rozkład gęstości prawdopodobieństwa

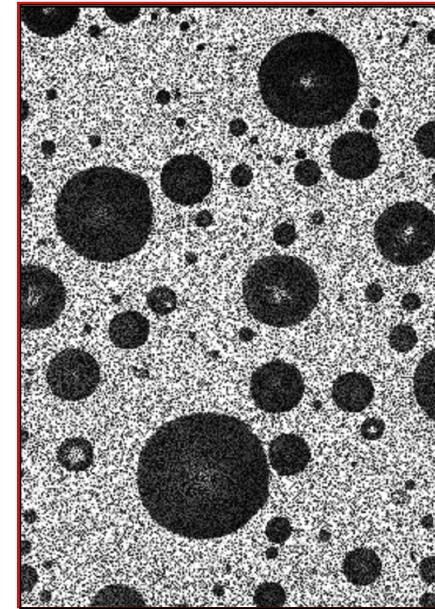
Zakłócenie multiplikatywne

Oryginał

$\sigma^2 = 0.05$

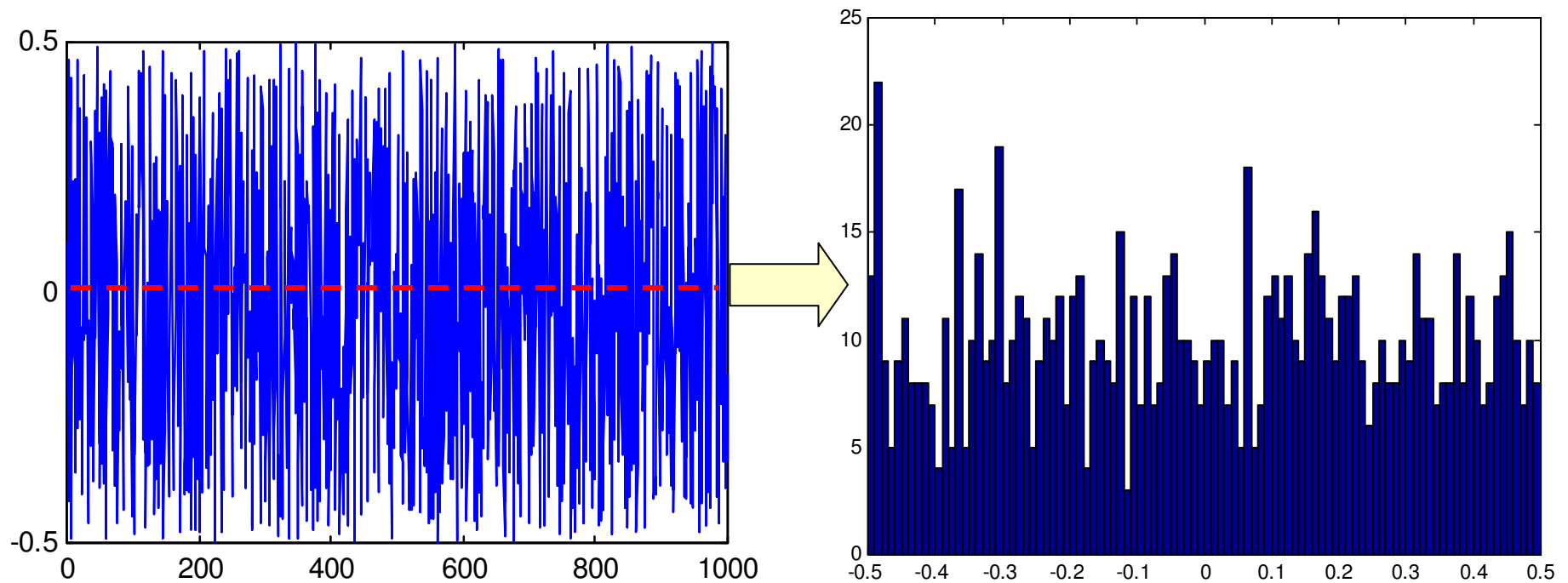
$\sigma^2 = 0.2$

Dla każdego punktu obrazu: $g(x, y) = f(x, y) + n(x, y) \cdot f(x, y)$

Zakłócenie o rozkładzie równomiernym

Zakłócenie o rozkładzie równomiernym

Filtracja liniowa

Przekształcenie $P[.]$ jest liniową funkcją punktów obrazu z lokalnego otocznia.

Przykład prostego filtra liniowego, tzw. filtr uśredniający

$$g(x, y) = P[f_{\Omega}(x, y)] = \frac{1}{(2k+1)(2l+1)} \sum_{x, y \in f_{\Omega}} f(x, y) \equiv h(k, l) = \frac{1}{25} \times$$

Współczynniki maski
filtru liniowego

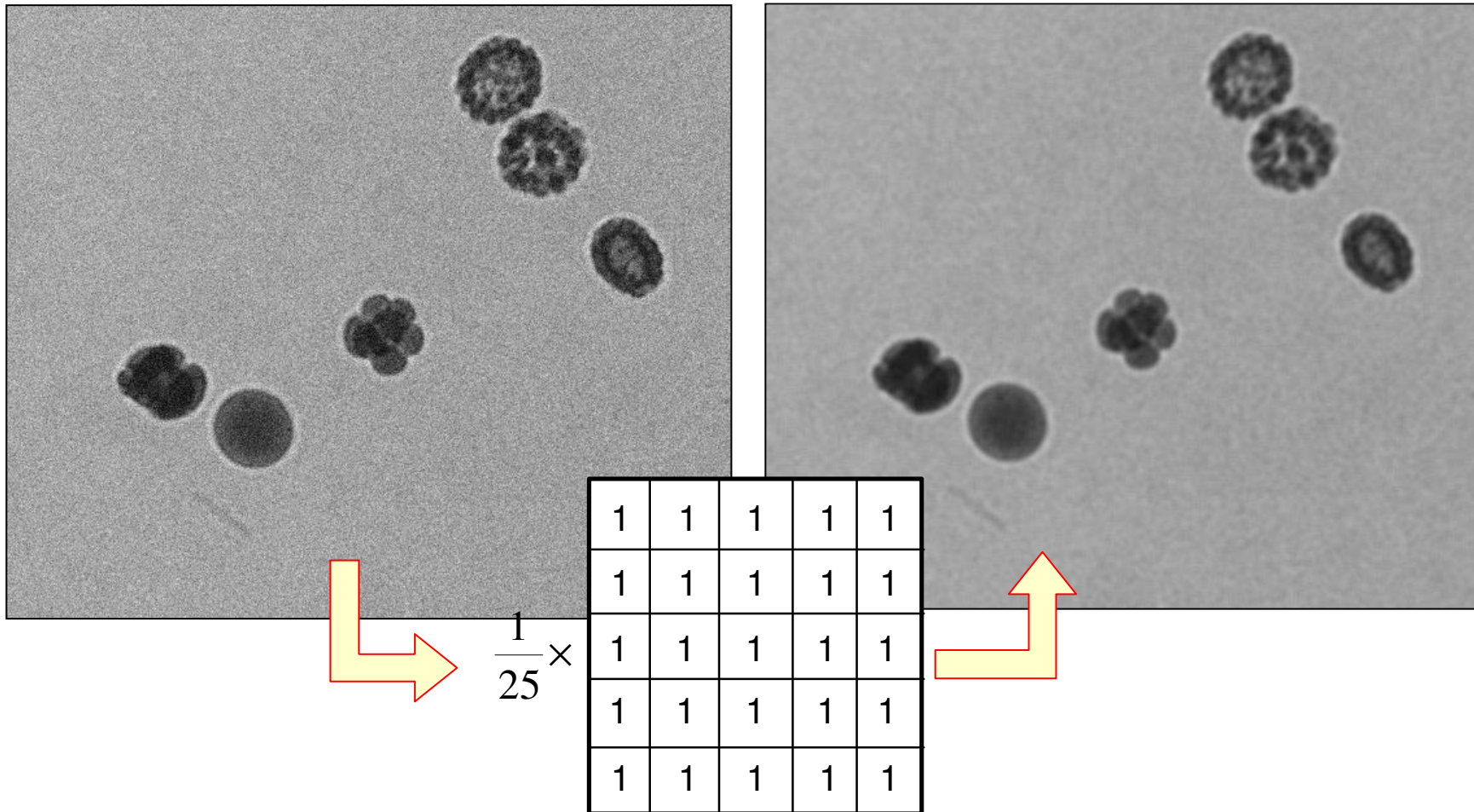
1	1	1	1	1
1	1	1	1	1
1	1	1	1	1
1	1	1	1	1
1	1	1	1	1

Dlaczego $\sum$ współczynników = 1?

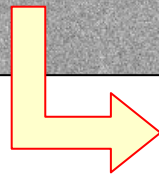
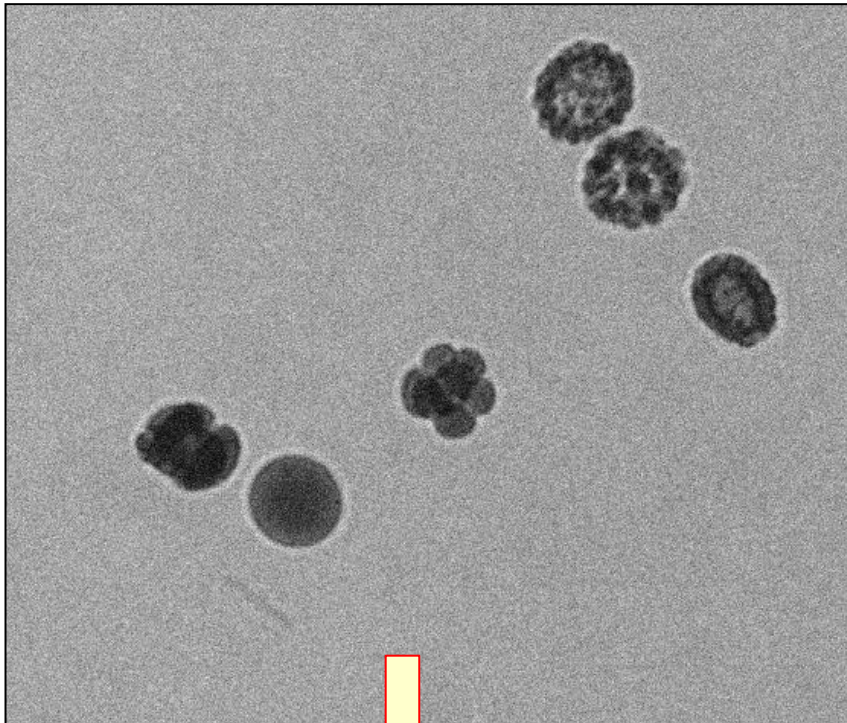

Działanie filtra uśredniającego

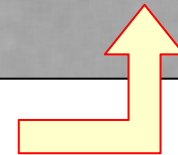
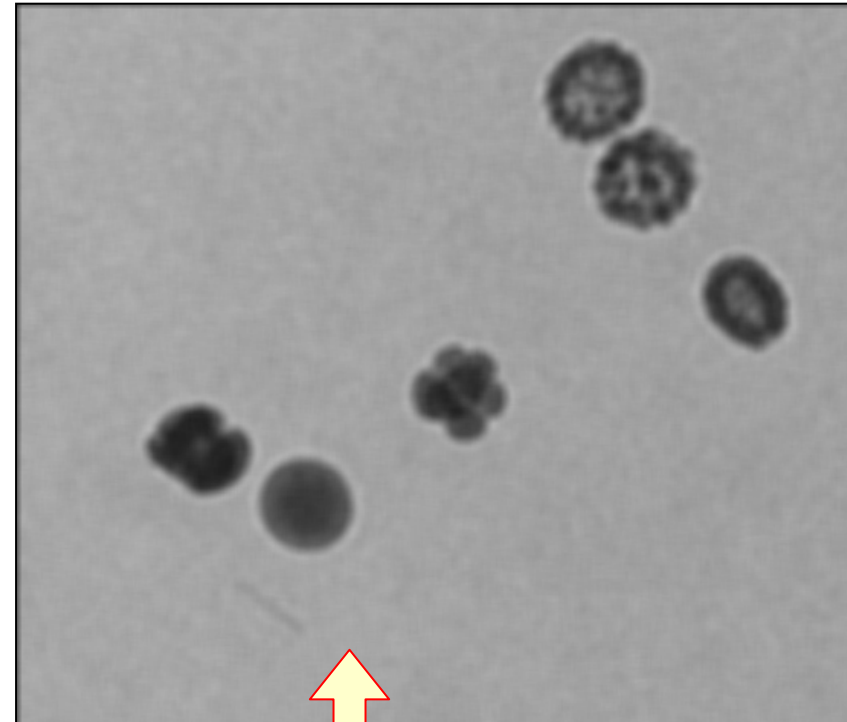

Działanie filtra uśredniającego

Okno uśredniające
64x64

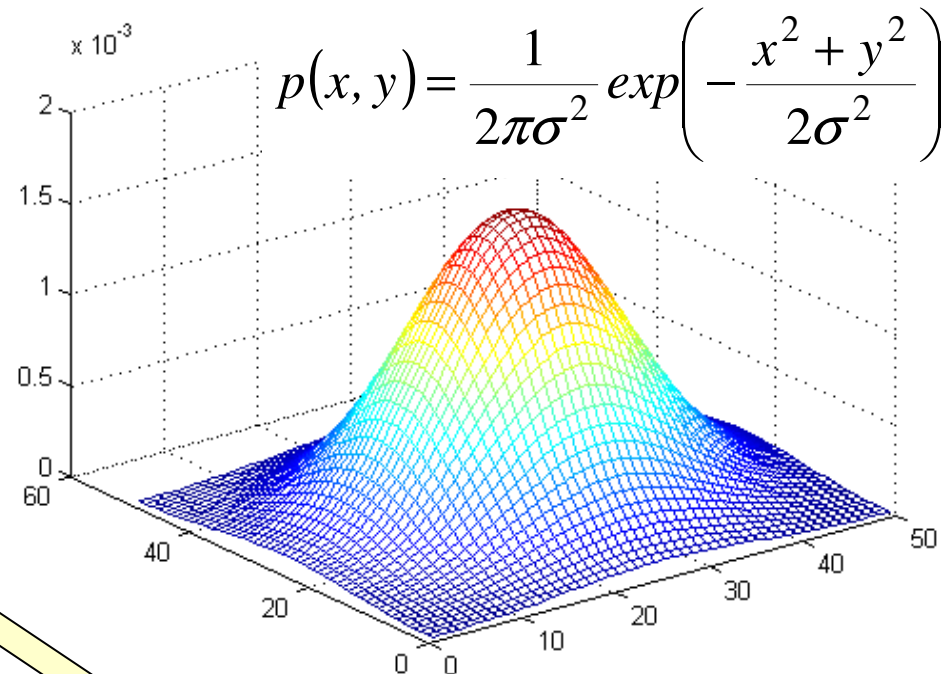

Inne filtry uśredniające – filtr Gaussa (średnia ważona)

$$\frac{1}{16} \times \begin{array}{|c|c|c|} \hline 1 & 2 & 1 \\ \hline 2 & 4 & 2 \\ \hline 1 & 2 & 1 \\ \hline \end{array}$$

$$\frac{1}{96} \times \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline 0 & 1 & 2 & 1 & 0 \\ \hline 1 & 6 & 10 & 6 & 1 \\ \hline 2 & 10 & 16 & 10 & 2 \\ \hline 1 & 6 & 10 & 6 & 1 \\ \hline 0 & 1 & 2 & 1 & 0 \\ \hline \end{array}$$

Maski przybliżające kształt funkcji Gaussa dla siatki dyskretnej

Maski o całkowitych współczynnikach wymagają mniejszego nakładu obliczeń

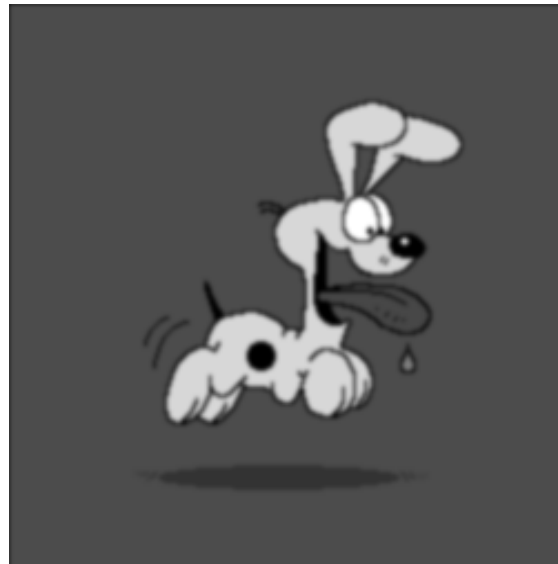

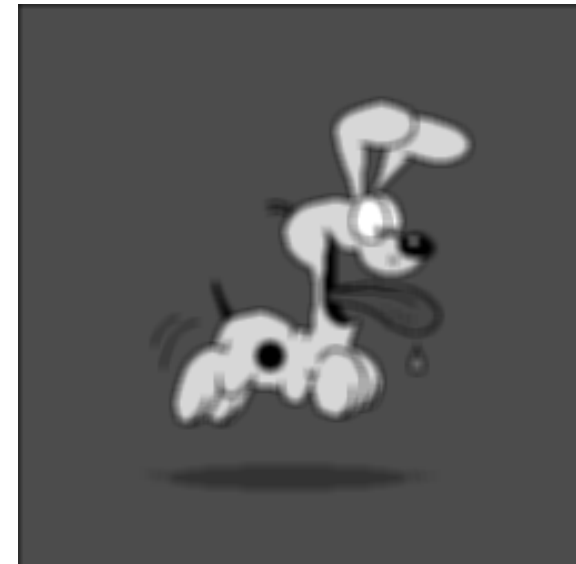
Inne filtry uśredniające – filtr Gaussa (średnia ważona)

Oryginał

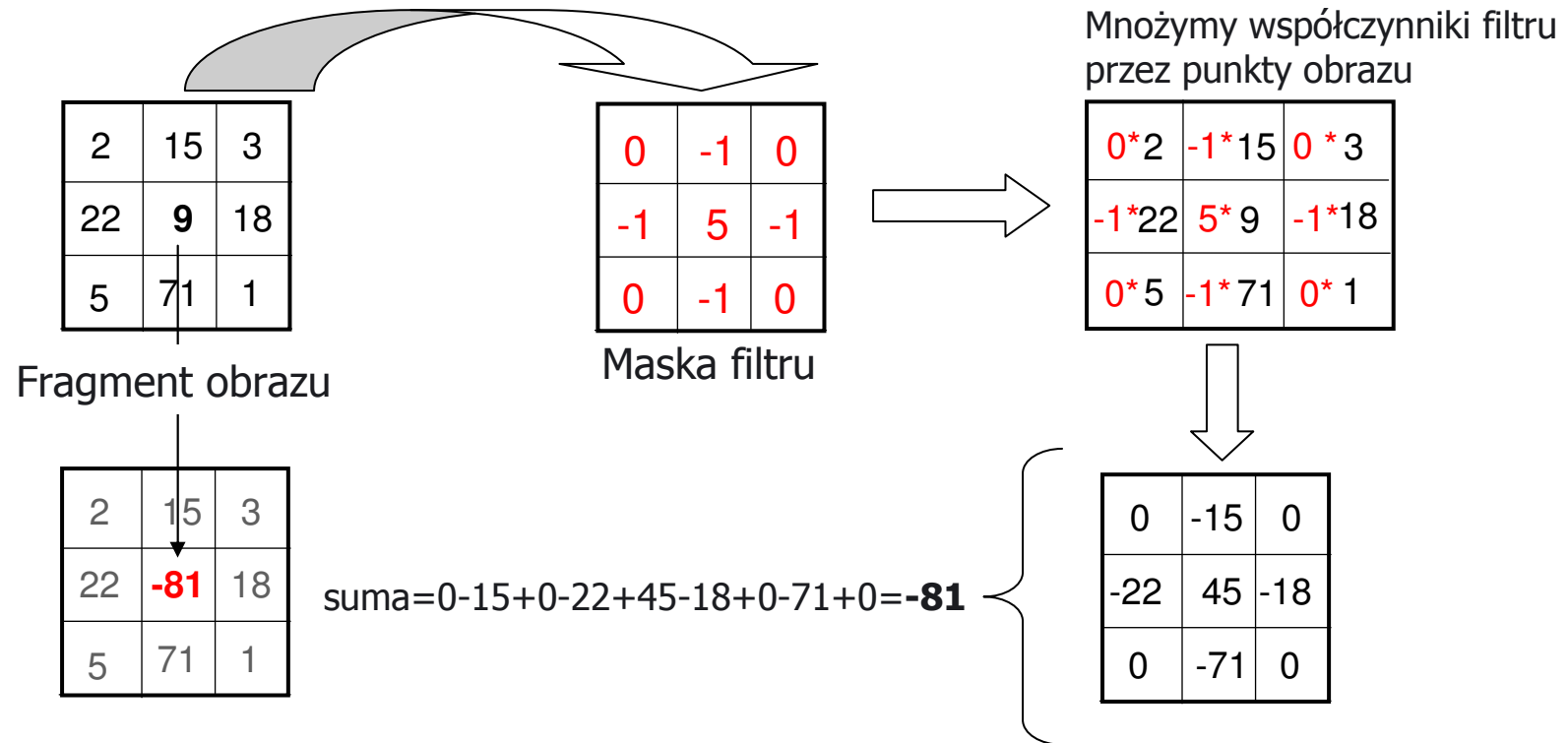
Filtr Gaussa 5x5, $\sigma=1$

Filtr uśredniający 5x5

Przykład obliczenia wyniku filtracji liniowej

Jak wyświetlić wynikową jasność w dostępnej skali 0-255?

Splot* (dla dociekliwych)

Formalny zapis liniowej filtracji obrazu jest dany w postaci tzw. funkcji splotowej (ang. *convolution function*).

$$g(x, y) = h(x, y) * f(x, y) = \sum_{k=-\infty}^{\infty} \sum_{l=-\infty}^{\infty} h(k, l) f(x - k, y - l)$$

Splot* (dla dociekliwych)

Dla okna filtracji o rozmiarze 3x3, dla każdego punktu obrazu (x,y) należy wykonać następujące obliczenia

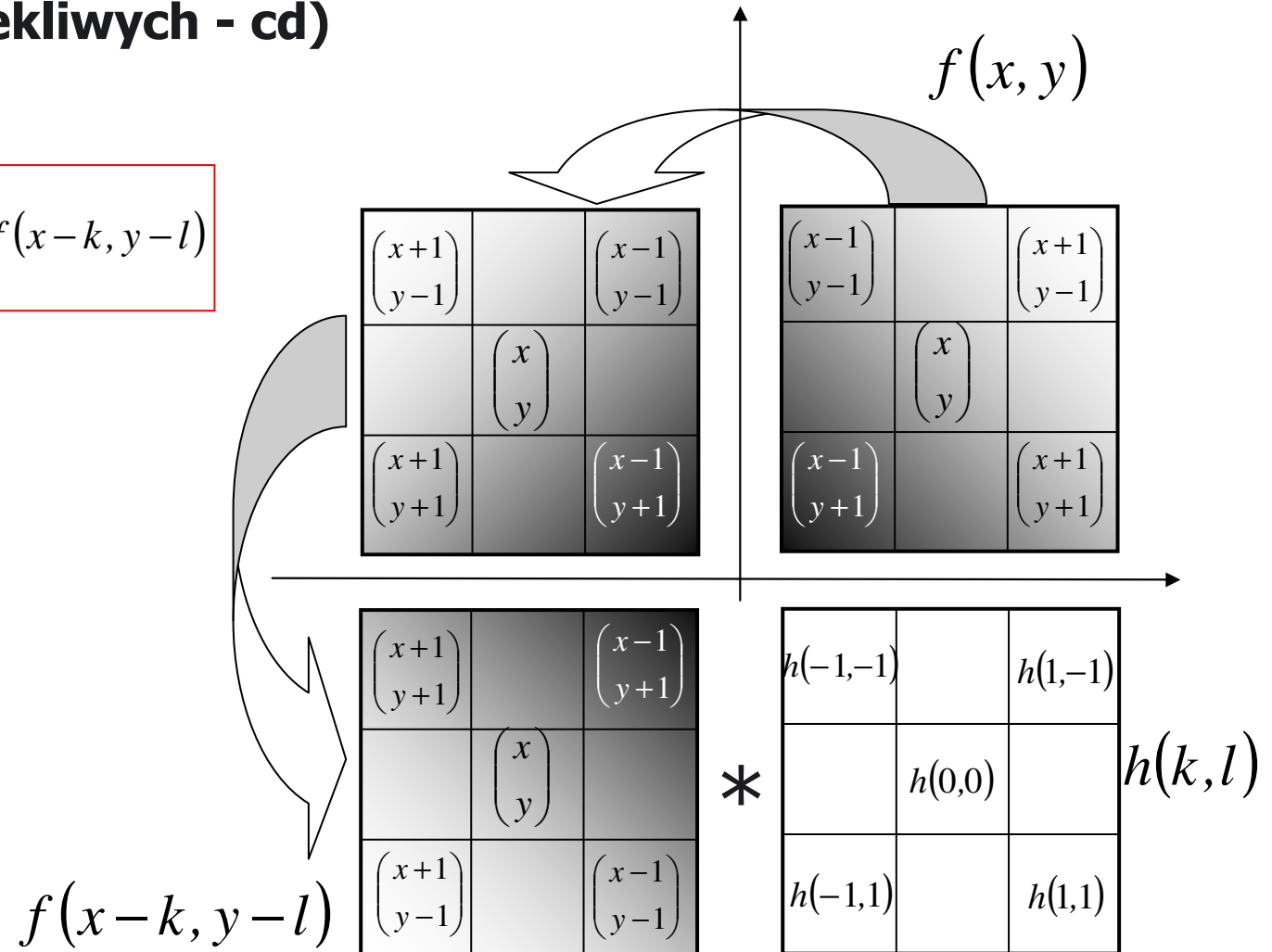
$$\begin{aligned} g(x, y) &= \sum_{k=-1}^1 \sum_{l=-1}^1 h(k, l) f(x - k, y - l) = \\ &= h(-1, -1) f(x + 1, y + 1) + h(0, -1) f(x, y + 1) + h(1, -1) f(x - 1, y + 1) + \\ &+ h(-1, 0) f(x + 1, y) + h(0, 0) f(x, y) + h(1, 0) f(x - 1, y) + \\ &+ h(-1, 1) f(x + 1, y - 1) + h(0, 1) f(x, y - 1) + h(1, 1) f(x - 1, y - 1) \end{aligned}$$

np. dla obrazu o rozmiarze 512x512 i okna filtracji 3x3 należy wykonać $510 \cdot 510 \cdot 9 = 2\,340\,000$ mnożeń i dodawań

Splot* (dla dociekliwych - cd)

$$g(x, y) = \sum_{k=-1}^1 \sum_{l=-1}^1 h(k, l) f(x - k, y - l)$$

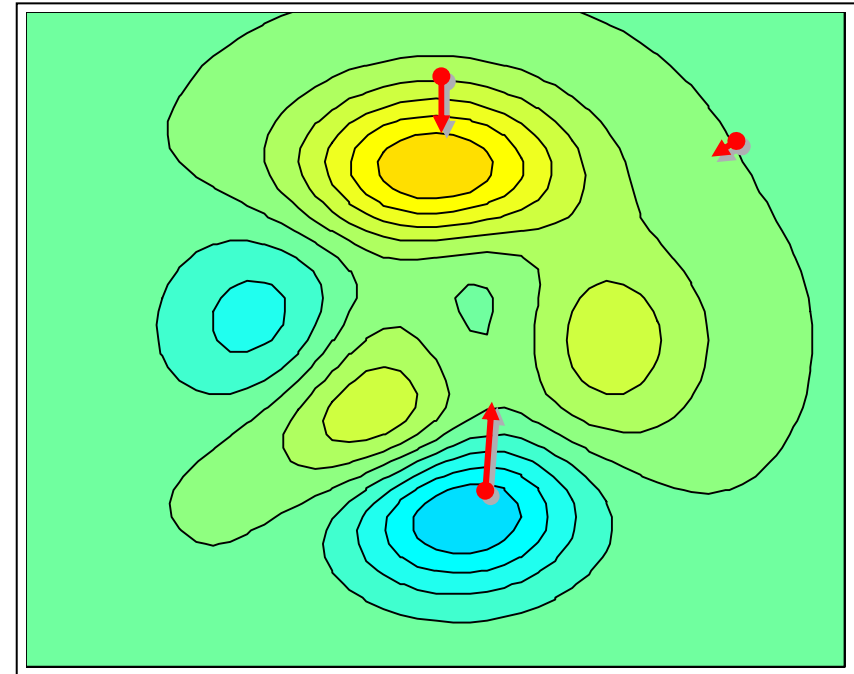

Filtry „wyostrzające”

Filtry „wyostrzające” polegają na wyznaczeniu **gradientu** obrazu:

$$\nabla f = G_x \vec{i}_x + G_y \vec{i}_y = \frac{\partial f}{\partial x} \vec{i}_x + \frac{\partial f}{\partial y} \vec{i}_y$$

Gradient to wektor wskazujący kierunek najszybszego przyrostu funkcji

Moduł gradientu – jest dobrą miarą szybkości przyrostu funkcji:

$$|\nabla f| = \sqrt{\left(\frac{\partial f}{\partial x}\right)^2 + \left(\frac{\partial f}{\partial y}\right)^2} \cong |\Delta f_x| + |\Delta f_y|$$

Filtry „wyostrzające”

Dla $\Delta x=1$:

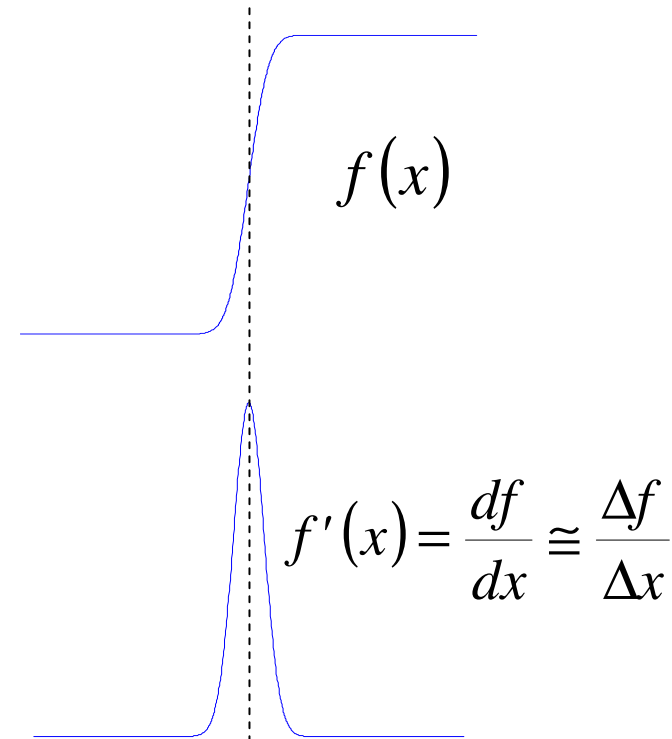
$$f'(x) \cong \frac{\Delta f}{\Delta x} = f(x, y) - f(x+1, y)$$

Odpowiada to współczynnikom filtru:

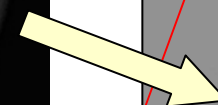
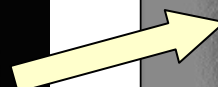
1	-1
---	----

Podobnie dla kierunku y ($\Delta y=1$) :

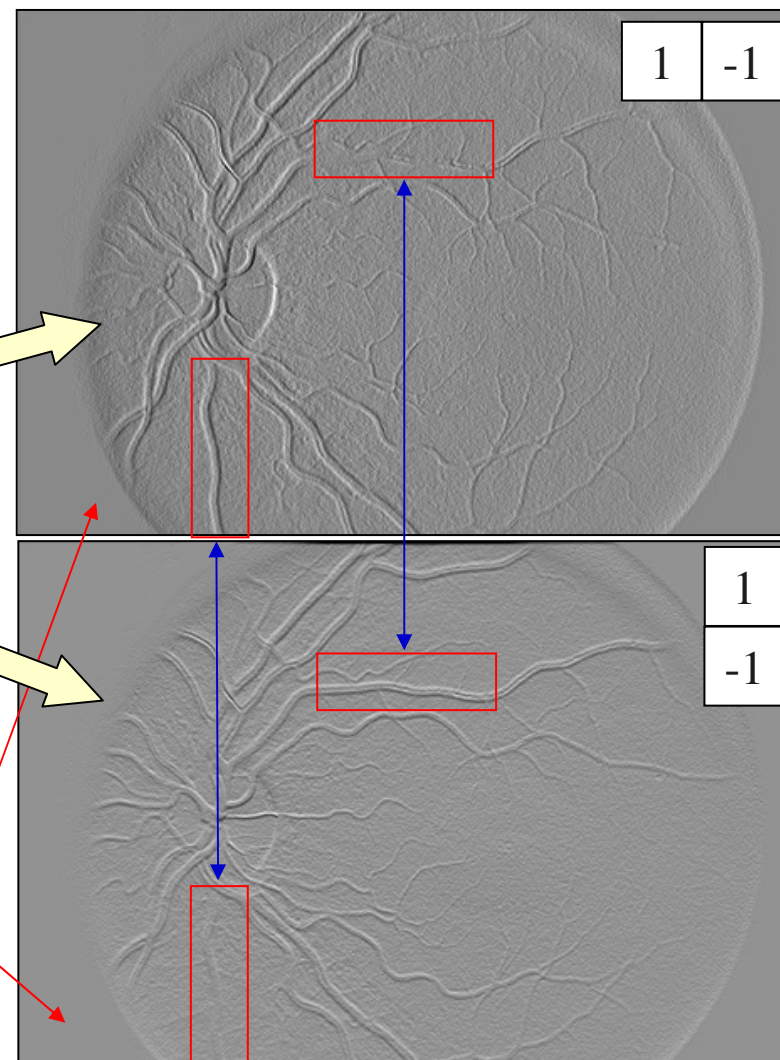
1
-1

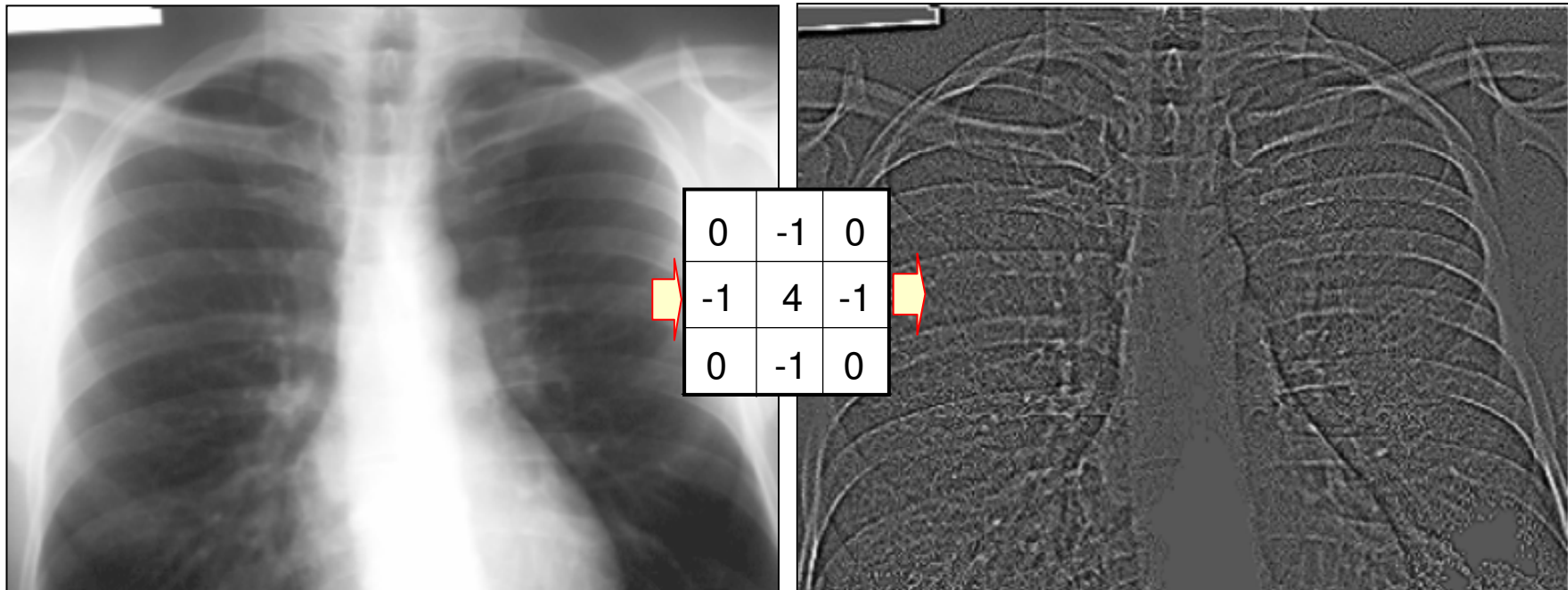
Filtry gradientowe

tzw. obrazy gradientowe

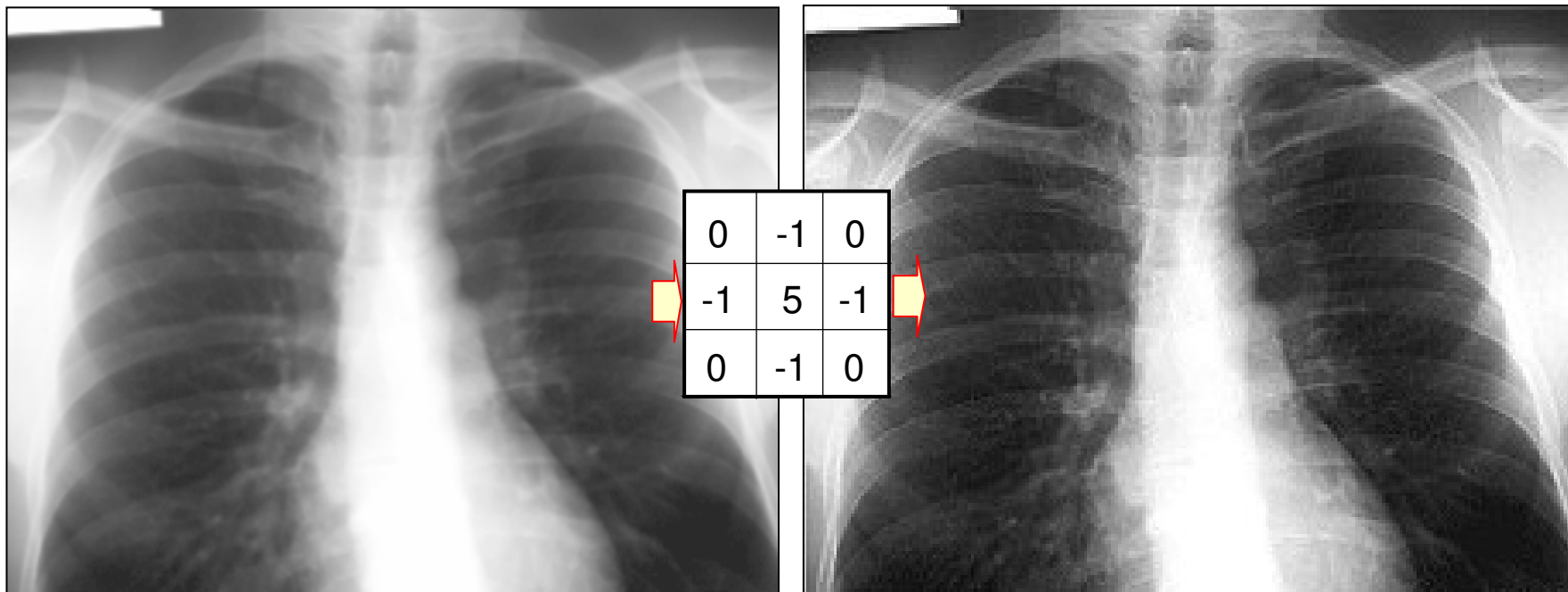
Działanie filtra gradientowego drugiego rzędu

Jak uzasadnić współczynniki tego filtru?

Podpowiedź: należy wyznaczyć drugą pochodną obrazu dla siatki dyskretnej dla obu kierunków i dodać pochodne cząstkowe

Filtr „wyostrzający” zbudowany w oparciu o filtr gradientowy

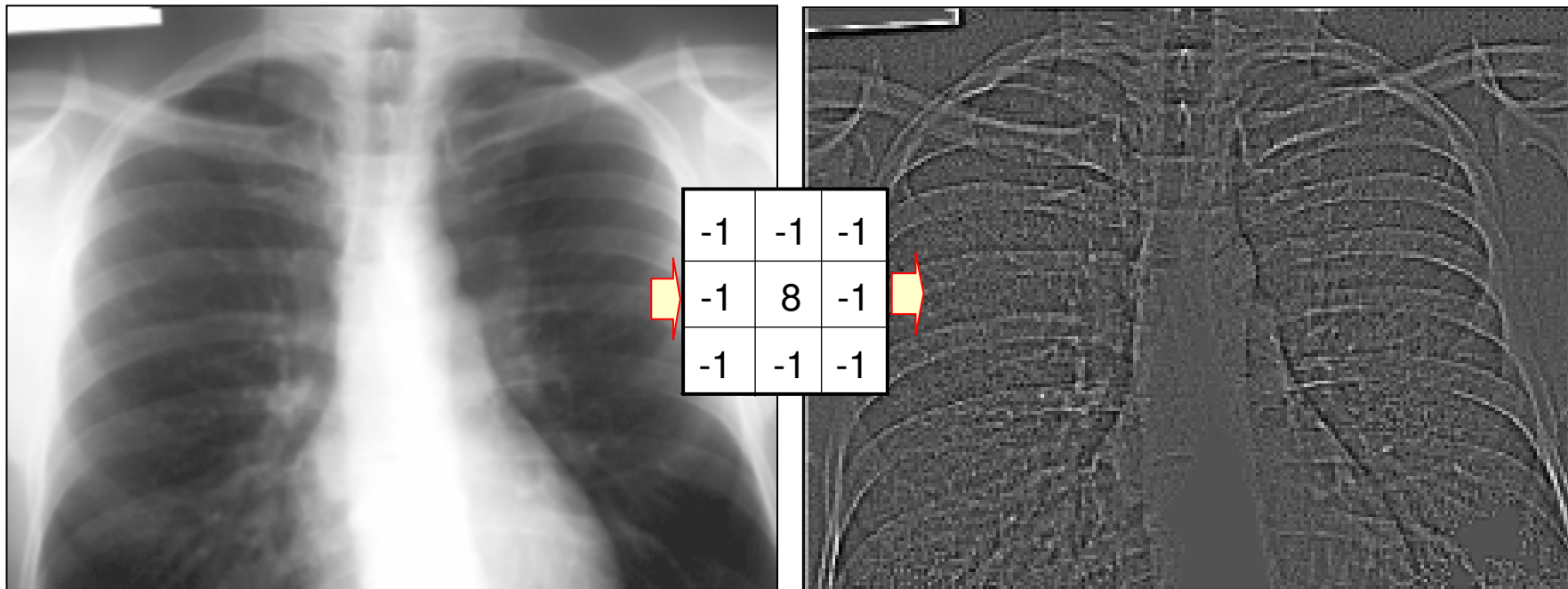

Do obrazu gradientowego drugiego rzędu dodano obraz oryginalny.

$$\begin{bmatrix} 0 & -1 & 0 \\ -1 & 4 & -1 \\ 0 & -1 & 0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & -1 & 0 \\ -1 & 5 & -1 \\ 0 & -1 & 0 \end{bmatrix}$$

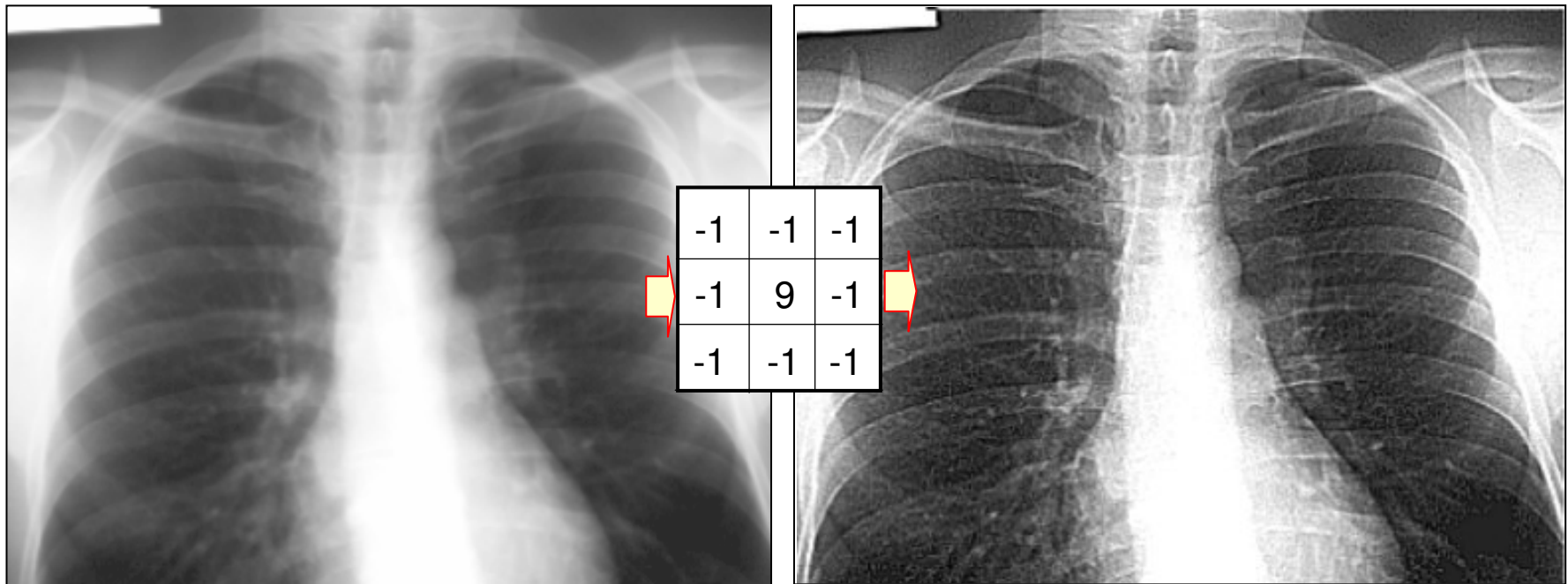
Filtr Laplace'a

Jak uzasadnić współczynniki tego filtru?

Filtr „wyostrzający” Laplace’a

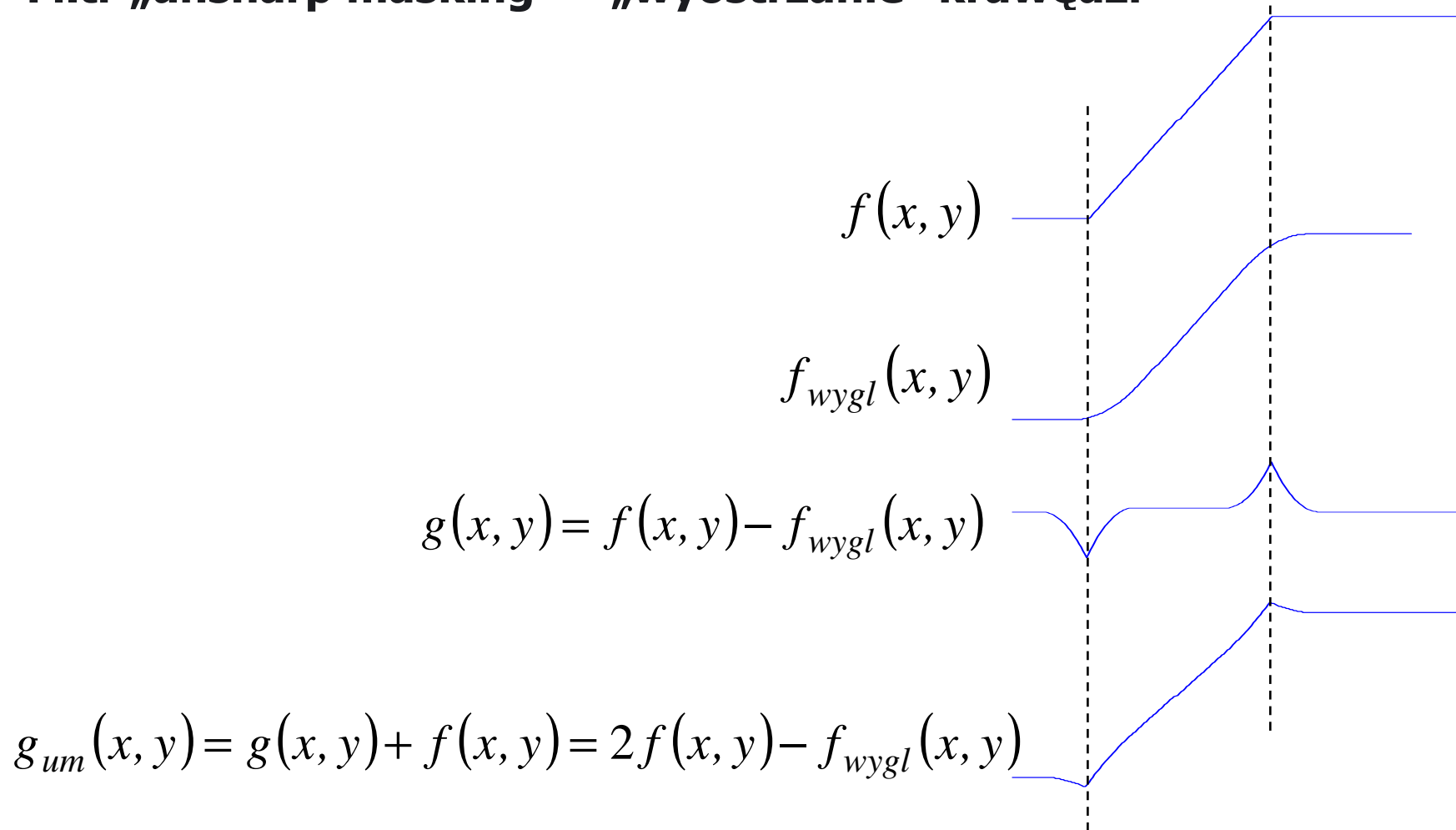

Do obrazu gradientowego drugiego rzędu dodano obraz oryginalny.

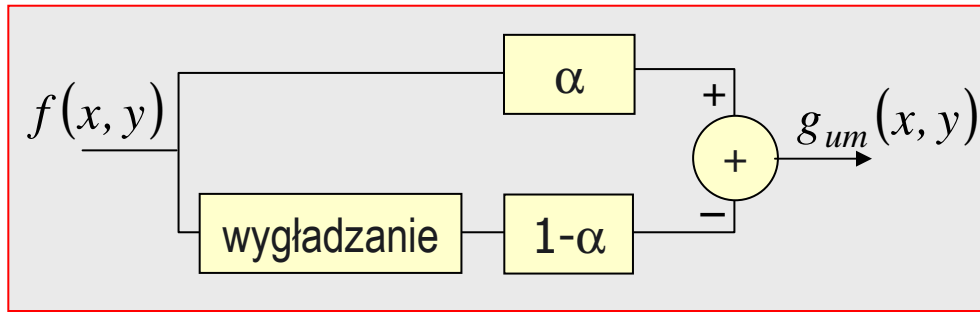
$$\begin{bmatrix} -1 & -1 & -1 \\ -1 & 8 & -1 \\ -1 & -1 & -1 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 & -1 & -1 \\ -1 & 9 & -1 \\ -1 & -1 & -1 \end{bmatrix}$$

Filtr „unsharp masking” – „wyostrzanie” krawędzi

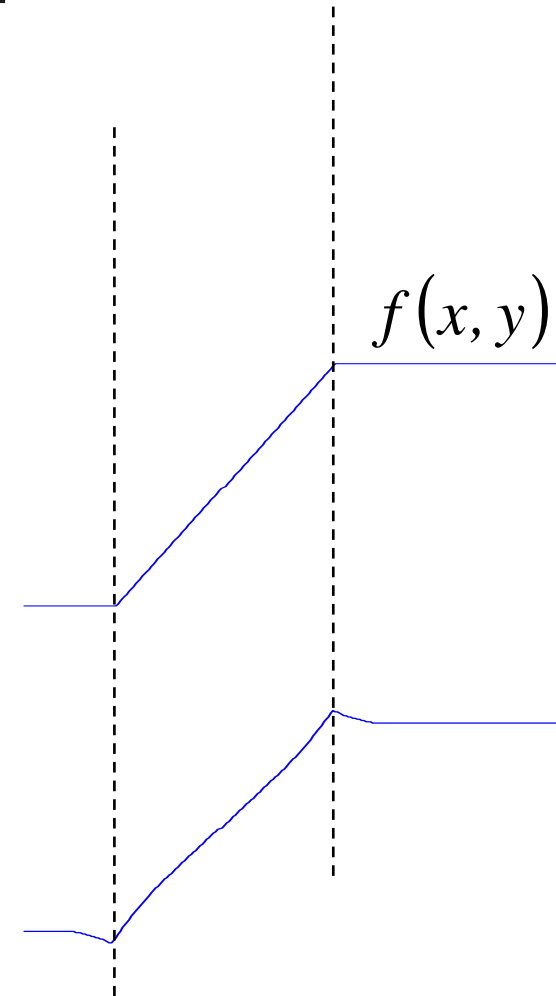

Unsharp masking – „wyostrzanie” krawędzi

Dobór parametru α określa stopień „wyostrzenia” krawędzi

$$g_{um}(x, y) = \alpha f(x, y) - (1 - \alpha) f_{wygl}(x, y), \alpha < 1$$

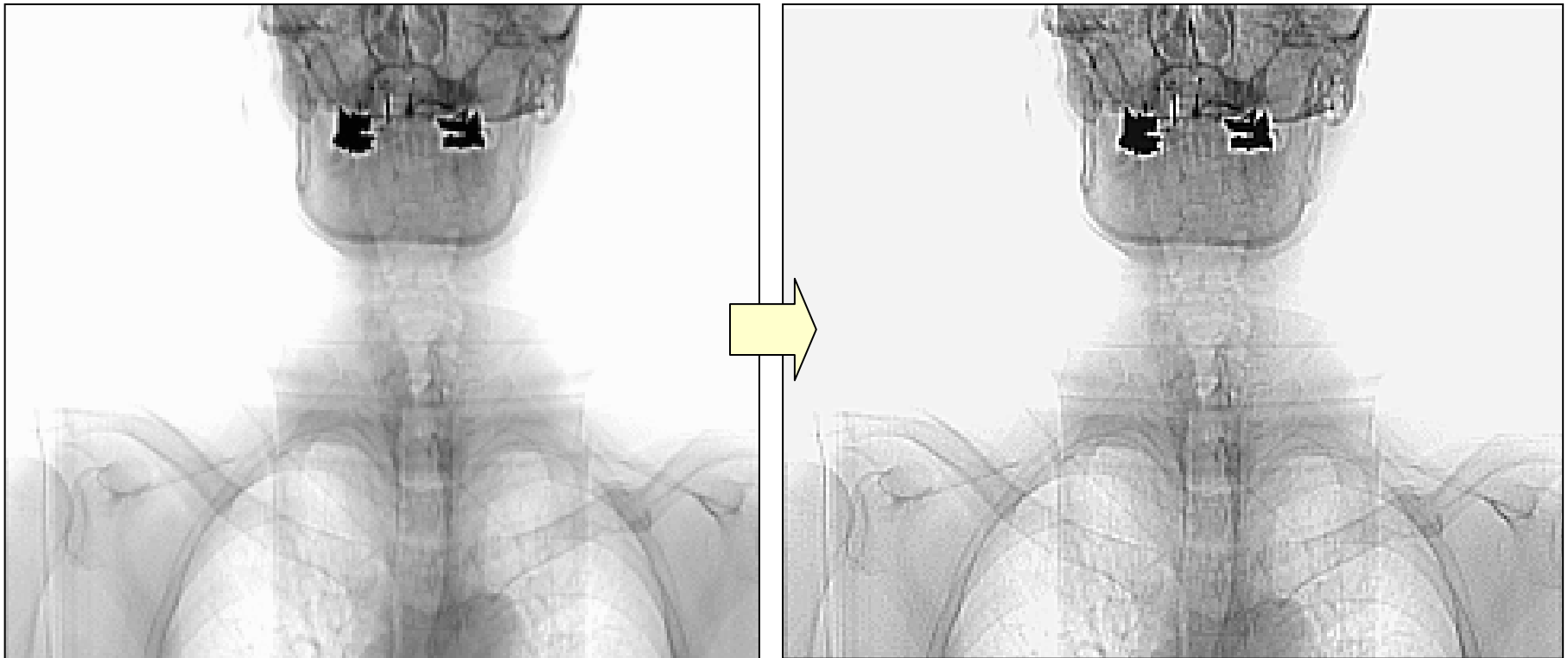
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Unsharp masking – „wyostrzanie” krawędzi

$$\alpha=2/3$$

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

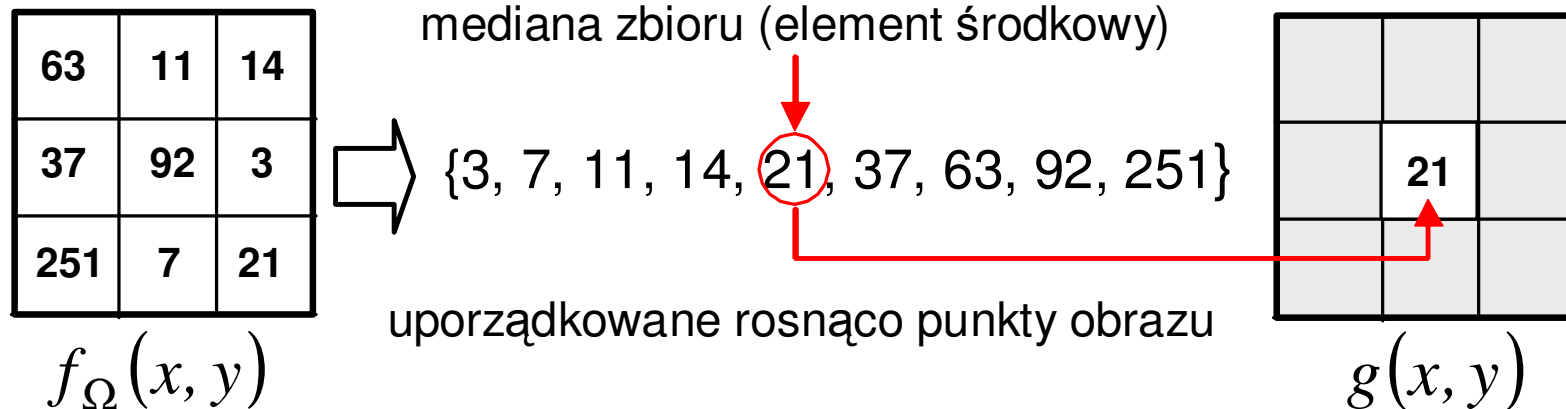
P. Strumiłło, Wstęp do komputerowej analizy obrazów (4)

Filtr medianowy

Filtr nieliniowy, należący do grupy tzw. filtrów o statystyce porządkowej.

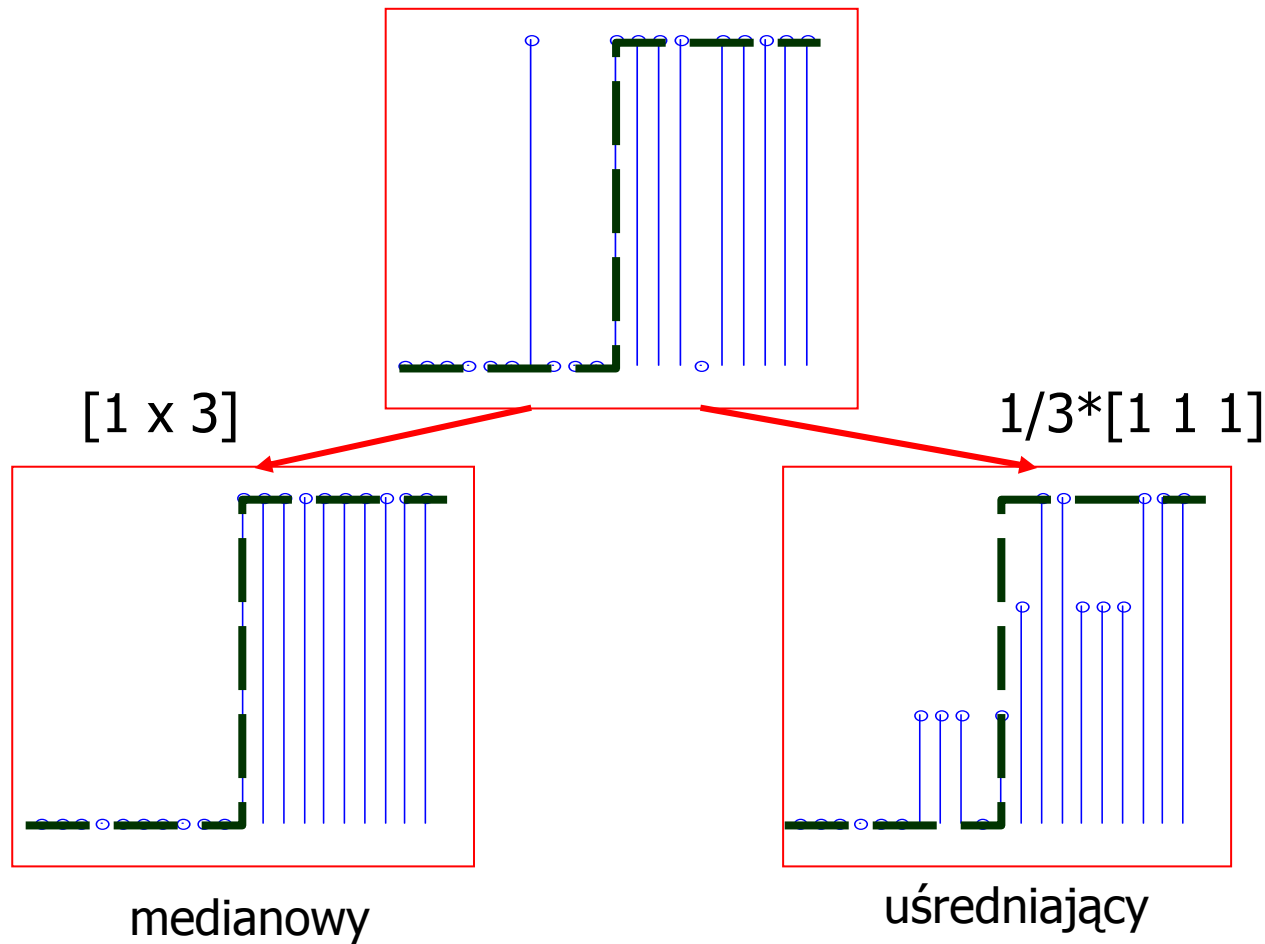
Działanie:

- 1) Uporządkuj rosnąco zbiór elementów
- 2) Wybierz element środkowy (medianę)

Filtr medianowy a filtr uśredniający

Filtr medianowy

Zalety:

- 1) usuwa zakłócenia impulsowe o rozmiarze mniejszym niż połowa okna filtracji (np. zakłócenie „sól i pieprz”)
- 2) zachowuje położenie i „ostrość” brzegów obrazu
- 3) wynik filtracji jest wyznaczany z obrazu źródłowego (nie ma potrzeby skalowania obrazu po filtracji)

Wady:

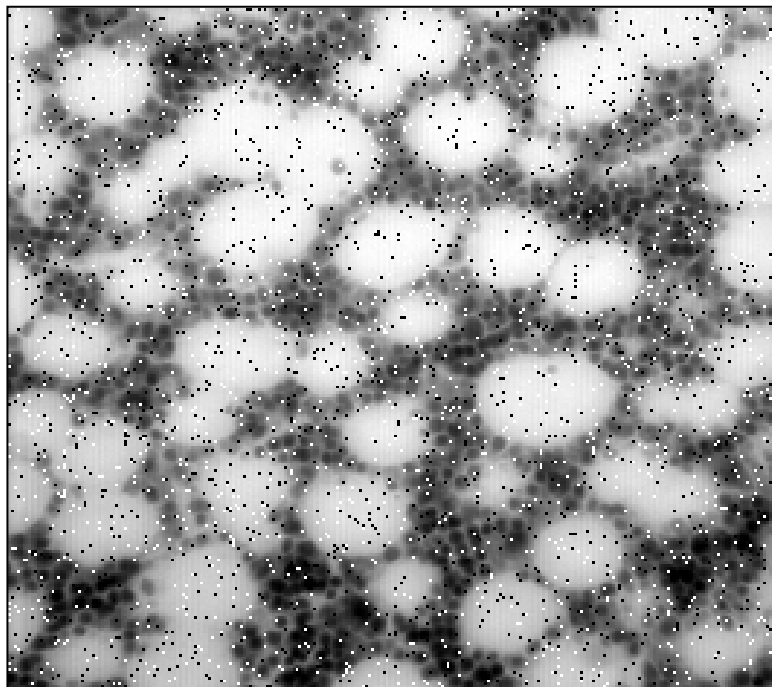
- 1) Duży nakład obliczeń związany z sortowaniem próbek obrazu (ale istnieją algorytmy przyspieszające obliczenia)

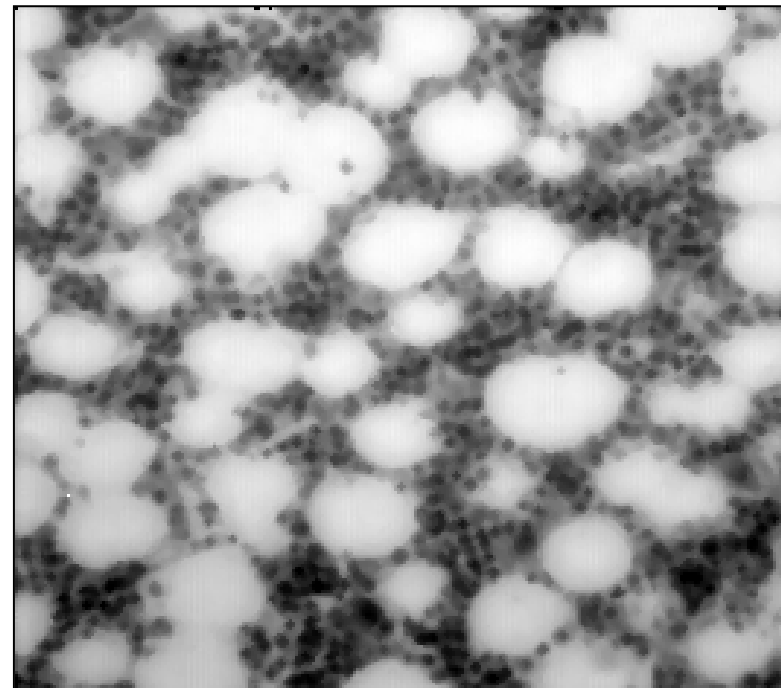

Filtr medianowy

Obrazy szpiku kostnego

Obraz zakłócony

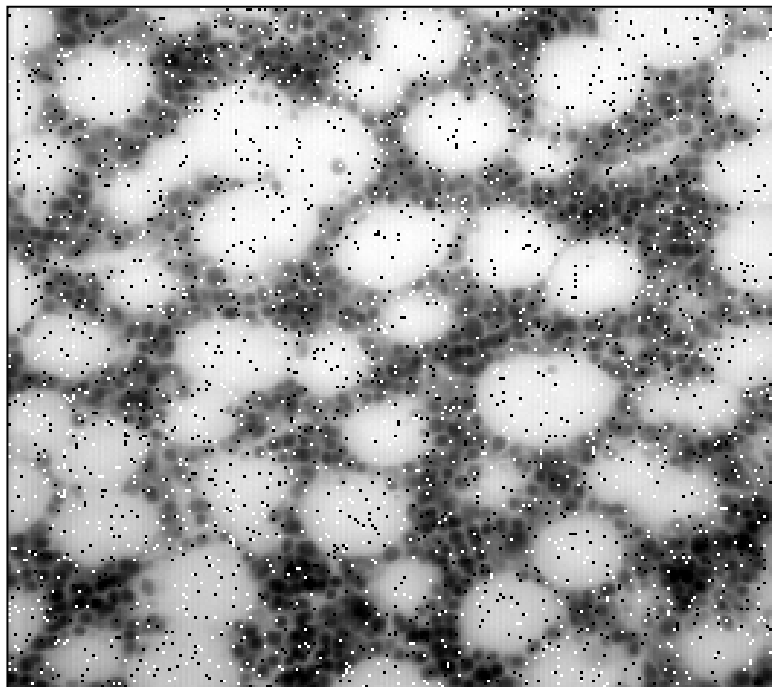
Obraz po filtracji medianowej 3x3

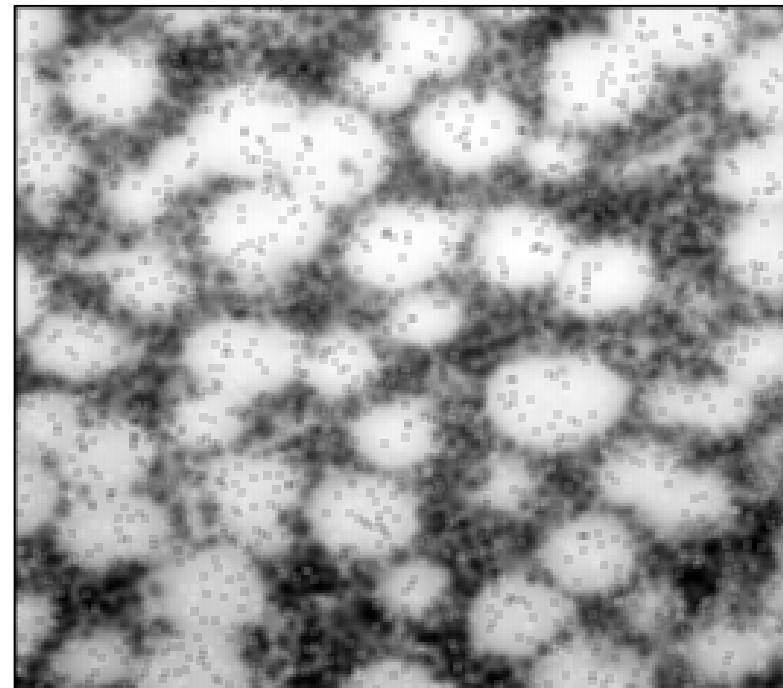

Filtr medianowy

Obrazy szpiku kostnego

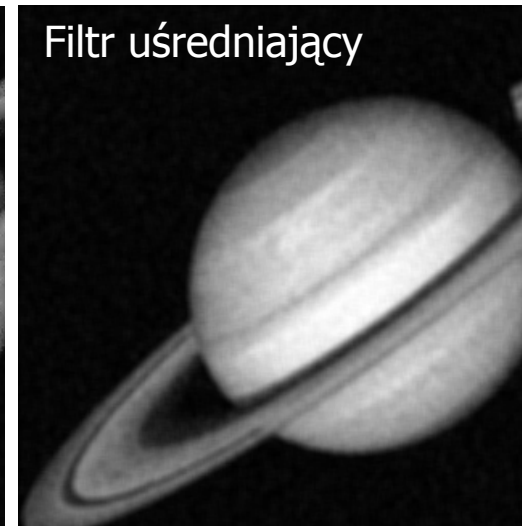
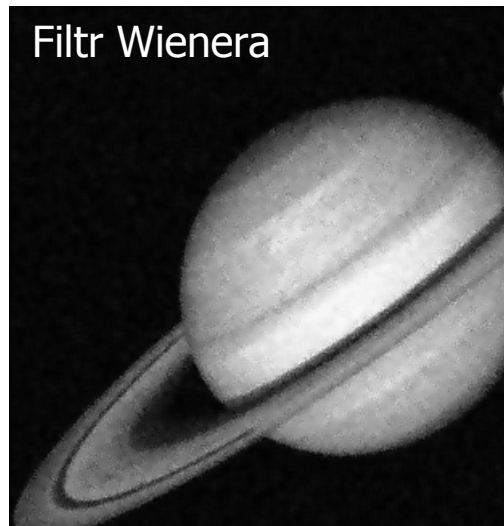
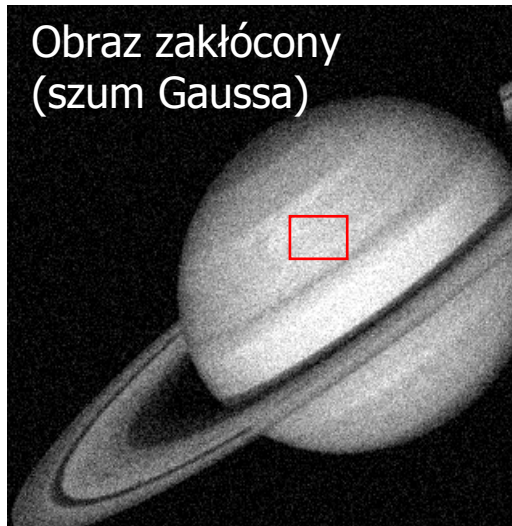

Obraz zakłócony

Obraz po zastosowaniu filtra
uśredniającego 3x3

Filtr adaptacyjny Wienera

$$g(x, y) = \mu + \frac{\sigma^2 - n^2}{\sigma^2} (f(x, y) - \mu)$$

Dla: $n \ll \sigma$, $g(x, y) \cong f(x, y)$
 $n \cong \sigma$, $g(x, y) \cong \mu$

gdzie:

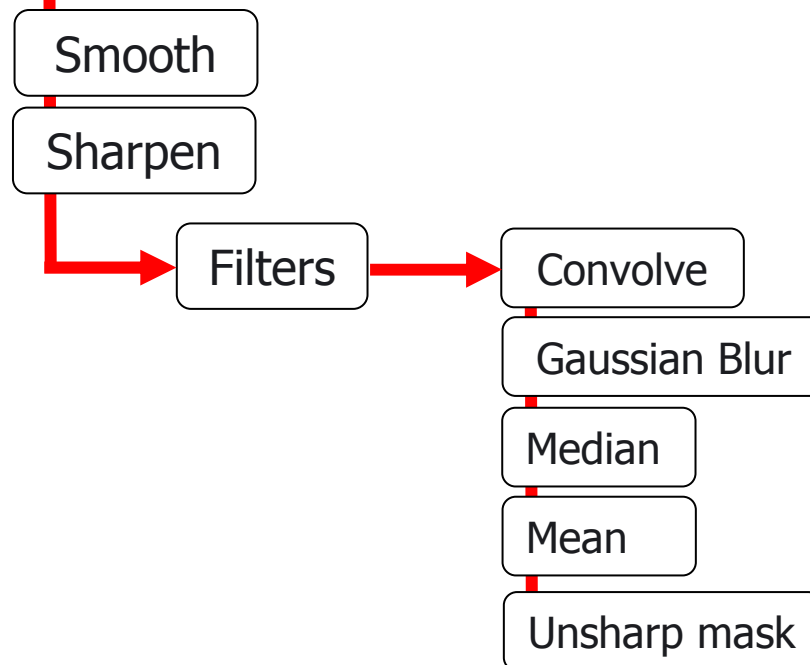
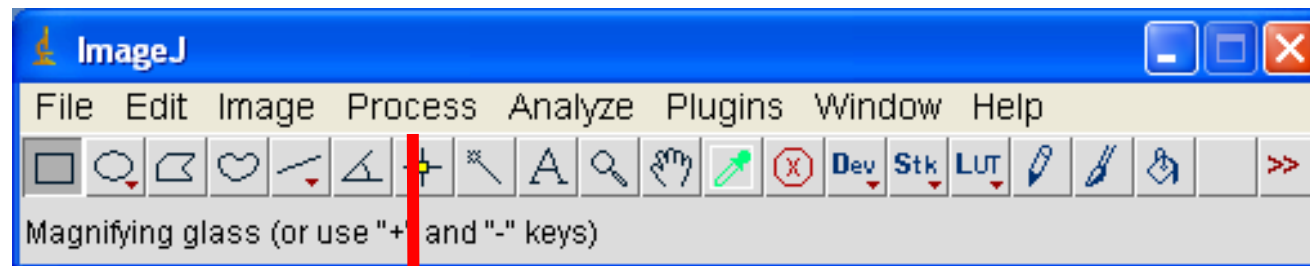
n^2 – jest próbką wariancji zakłócenia

μ – średnia z punktów w oknie filtracji

σ^2 – wariancja z punktów w oknie filtracji

Filtracje przestrzenne – pokaz ImageJ

Podsumowanie

- Cel przetwarzania wstępnego obrazu
- Filtracja przestrzenna jako przekształcenie lokalne obrazu
- Algorytm filtracji liniowej
- Modele zakłóceń obrazu
- Splot (ang. *convolution*)
- Filtry liniowe uśredniające i „wyostrzające” (gradientowe)
- Filtr medianowy
- Filtr adaptacyjny

